

**VANDAAG GEEN VIS;
een arsenicummonoloog**
Judith de Rijke

Geschreven in opdracht van het Zeeland Nazomerfestival
november 2007, Londen.

RUIMTE

De ruimte houdt het midden tussen een woonkamer en een keuken. Achter een denkbeeldig raam -de begrenzing tussen het toneel en het publiek- staat een tafel met daarom heen stoelen. Links achter in de ruimte staat een keukenblok.

Er zijn twee deuren, een links een rechts. De linkerdeur is de doorgang naar het slaapvertrek en het toilet. De rechterdeur is de doorgang naar buiten.

Verspreid door de ruimte hangen acht lijsten met geschilderde portretten; het zijn de beeltenissen van de overleden vader en de zes afwezige kinderen. Het achtste portret is de beeltenis van de dochter. Tussen de portretten hangen zeven koekoeksklokken, om en om. Als de koekoeksklokken 'koek-koek' zeggen, komen er echter geen koekoeken maar hoofdjes naar buiten. In een van de klokken zit het hoofd van de vader. In de andere klokken zitten de hoofden van de zes afwezige kinderen.

De ruimte doet realistisch aan, een uitgebeend realisme. Maar door de aanwezigheid van de klokken en de schilderijen wordt er een surrealistische toon gezet.

Bij de stoel van de dochter staan een paar klompschoenen klaar, om zo aan te trekken.

Voor de acteurs is waar het publiek zit een straat waarneembaar.

PERSONAGES

DE MOEDER: *Het zou mooi zijn als zij in spel en aankleding het midden houdt tussen een realistische figuur, een standbeeld, en een commedia dell 'arte karakter (misschien heeft zij een geboetseerde neus, zie 'De Geërgerde Maskers' van Ensor). Ze is tussen de zestig en zeventig jaar en heeft last van pijnscheuten in haar buik. Ze is ziek, terminaal. In haar schortzak zitten te grote dobbelstenen, een vliegenmepper en een plastic zak.*

DE DOCHTER: *Zij heeft grote moeite met praten, als haar tekst tussen haken staat dan is dat de tekst die ze zou willen zeggen. Zij is geestelijk gehandicapt maar het is onduidelijk in welke mate. Zij is een jaar of dertig, heeft de seksuele drift van een volwassene, maar in haar hoofd en verdere gedrag is zij ongeveer een meisje van veertien gebleven.*

VADER IN KLOK: *Zoals gezegd huist in een van de klokken de vader. Van alle klokken is hij de enige met een tekst die verder gaat dan 'koek-koek'.*

NOTES

** Wanneer er voorgeschreven staat dat we de klokken horen tikken, dan geldt dat alleen voor dat bepaalde moment. M.a.w. het is een uitsnede in geluid en tijd, geen realistisch doorgaand tikken van klokken; het geluid is daarvoor ook te hard, te nadrukkelijk.*

** De hoofdjess in de klokken vertegenwoordigen de geest van de afwezigen; de schilderijen symboliseren eerder de gekleurde herinnering van de moeder.*

**De liedjes die voorkomen in de tekst zijn bestaande liedjes.*

scène 1

De dochter zit aan tafel, achter het raam. Ze breit, een bontgekleurde lap van dikke, goedkope draad. Het is inspannend werk voor haar. Zo nu en dan kijkt ze op en duwt ze haar bril iets verder achter op haar neus. De moeder staat bij het aanrecht, ze is een maaltijd aan het voorbereiden, vis.

moeder Deur dicht,
doe die deur dicht,
tocht,
die rottocht, het tocht,
door de kieren, ja,
maar vooral toch door die deur,
dicht,
doe ‘m dicht, die deur,
ik heb het je zo vaak gezegd,
gevraagd, hem dicht te doen,
dicht,
maar wie jou kent, weet dat jij niet zal luisteren,
dicht, maar jij denkt open als ik zeg, dicht,
dicht, dan denk jij open,
altijd weer open, als ik dicht zeg,
dicht je mond,
hij staat weer open, je mond,
ook zonder dat je mond zo open staat,
weet ik, de hele straat, al wat jij bent,
dat jij hier *-tikt tegen haar hoofd-*
niet helemaal, goed,
ietwat vreemd geordend bent,
dus dicht, doe die mond dicht,
ik heb jou niets gevraagd,
het tocht,
tussen je tanden,
het tocht, ook in mijn nek,
jouw kille adem blaast,
als jouw mond zo open staat.

dochter *wil iets zeggen, iets dagelijks, geen hoge noodzaak*

moeder Brei maar, brei jij maar,
en kijk maar uit het raam,
heb je je sloffen aan?
je zakdoek in je mouw gestoken? daar,
je zakdoek, daar,
waarom dan niet eens gewoon snuiten?
Je neus,
zo schraal je neus, jouw neus,
vormeloos en schraal,
houd toch op,

hem steeds weer op te halen,
snuit hem, je neus, je zakdoek, daar,
snuit, snuit nou maar.

zucht

Hoe is het toch zover gekomen...

dochter

pakt haar zakdoek

Mm moe?

moeder

Jij, ik,
ieder zijn eigen plek,
jij die steeds je neus weer ophaalt...
terwijl je weet dat dat mij stoort,
jij weet,
jij weet niet veel,
maar jij wéét, dat dát mij stoort,
ik zie dat, aan jouw ogen,
jaja, lelijk zijn ze, lelijk ja,
jouw ogen, lelijk ja,
maar zij hebben mij altijd verteld wanneer jij liegt,
leugenaar, roep ik dan,
als jij gelogen hebt, leugenaar, leugenaar!
dat jij ooit uit mij bent gekropen...
en dat ik steeds, ja, altijd maar,
weer steken voor je opraap,
raap en raap en raap en raap,
en-
stokt en sluit nadrukkelijk haar mond

pech,
pech, weg...
het leven.

De dochter verfrommelt de zakdoek en haalt haar neus op. De moeder loopt op de dochter toe, zet zich achter haar en streelt kort haar nek. Stilte, dat duurt. Dan stopt de moeder haar handen in haar schortzak en praat.

Ik weet nog, hoe jij, met die klauwtjes,
jezelf naar buiten trok,
verwoest, ik was verwoest,
hier, dat vertelde mij je vader,
op een nacht zei hij,
zij heeft *jou* verwoest,
en trok een vies gezicht.
Ik was gelukkig, dankbaar, even,
dacht dat het nu niet meer moest,
het, het leven.

dochter *wil iets zeggen*

moeder *kijkt naar het portret van de vader*
Ja, ja,
nee, nee.
Over de doden, niets dan goeds...

dochter *wil iets zeggen*

moeder Leugenaar.

De klok van de vader begint zacht te tikken, de dochter kijkt naar de klok. De moeder hoort maar ontkent het geluid, ze praat.

moeder Ja, brei, brei jij maar,
dan zal ik ophalen wat valt...
En net als elke dag, opnieuw,
uithalen en opbollen,
jouw draad.

dochter *kijkt van de tikkende klok naar de moeder*

moeder Brei, leugenaar,
bij jou toch niets dan warboel daar.

dochter *kijkt de moeder aan*

moeder Wat. Wat wordt het.
Een trui, een broek, een wollen laken?

dochter *haalt adem, wil iets zeggen*

moeder Het geheugen, ach...
een grijze, broze draad.

dochter T.

moeder Wat. Bij jou?
Eén groot hiaat.

dochter T.t.t.

moeder Matteklaappe leugenaar...

dochter Trrr, trrr, trrr.

moeder Wat, een wekker, de wekker?

dochter Trrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr.

moeder Nou, nou,
rustig maar.

dochter Trrrrrrrrrrr-

moeder Jaja, geduld.

dochter T. T.

moeder Sjaal!
natuurlijk,
een sjaal...

Het tikken stopt, abrupt. De dochter kijkt naar de klok.

moeder Tik-tak, tik-tok,
rikketikketok,
rikketikkeklok.

Verleden, heden, ingehaald,
pats!
-slaat naar een vlieg -
kapot.

De moeder lacht kort, ze haalt diep adem.

moeder *zingt*
Hier is het lied van Joppikop,
simbelebimbelebambelebazeledoezelebim,
hier is het lied van Joppikop, hier.

Daar kwam een arme jagersman,
simbelebimbelebambelebazeledoezelebim,
daar kwam een arme jagersman, aan.

Die, schoot de arme Joppikop,
simbelebimbelebambelebazeledoezelebim,
die schoot de arme Joppikop, dood.

zacht
dicht....dicht...

De dochter sluit haar mond, misschien ook kort haar ogen.

Ik zei het tegen hem ook,
kort voor we hem gingen begraven,
en duwde tegen zijn kaken.

Dicht...
-gebaart haastig naar de vaderklok-

Wist ik dat zijn lijf, wit,
zo snel stijf worden zou,
door de tocht,
door die deur, was hij,
in een wip, stijf,
tot lijk geblazen.

Leugenaar, zei ik,
en denk ik nu,
toen jij zei, dat je de deur,
achter je had dicht gedaan die nacht.

dochter *wil iets zeggen*

moeder Leugenaar!
Wat jij zag...

dochter *wil iets zeggen*

moeder *emotioneel, verward*
Dat was *hem* niet,
die daar lag.

dochter *wil iets zeggen*

moeder Ogen, mond,
dichtgeplakt.

tot dochter
Zei je wat?

Klavertje vier, klavertje zes,
dat het leven mooi is?
op de fles,
ie, wie, lammetje,
lammetje weg,
geregen, aan het mes...

dochter *wil iets zeggen*

moeder *zingt*
Nu, is het lied van Joppikop, uit...

dochter *wil iets zeggen*

moeder *lief*
Shhhhh,
brei, brei jij maar.

dochter *wil iets zeggen*

moeder Leugenaar.

dochter *wil iets zeggen*

moeder Een sjaal, natuurlijk,
een sjaal.

De moeder loopt mompelend weg.

moeder Jaja, jaja,
tik-tak, tik-tok.

De dochter kijkt uit het raam, dat duurt. Stilte. Misschien zingt nu de dochter het lied van Joppikop, mooi en vloeiend. Weer een stilte. Dan nadert de moeder al sprekend de dochter, het raam.

Wat zie je, daar?
buiten?

dochter *wil iets zeggen*

moeder Niet ik, zij, hij,
-wijst naar portretten-
jij.
Wat zit *jou* aan te staren? Daar.

dochter *wil iets zeggen*

moeder De overkant,
de straat...?

dochter *wil iets zeggen*

moeder Jij, bent hier de kernvraag,
sinds zij vertrokken-

sjaal.

dochter *zacht, genietend van woord*
Trui...

moeder Kijk, de tijd van daar *-wijst-*
dat je staat, in een zandwoestijn,
met een zon, die brandt, dorstig,
op je blanke, dunne vel...
-haalt adem-

Je huid, een kaal geschuurde zak,
in plooiën,
om jouw broze, bange lijf...
die tijd *-pijnscheut-*

tot dochter, fel
Hoor je?

dochter Trui....

moeder Over m'n lijk!

zacht
Mijn handen, ze zijn vies, kijk...

dochter Mmoe?

moeder Leugenaar....
Eén en één is?

De dochter telt op haar vingers, geconcentreerd: een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven... De moeder kijkt angstig naar boven.

moeder *mompelend*
Nee, nee, niet in mijn eentje... alsjeblieft.

Ja, nee,
ik kan toch niet-
gebaart hopeloos naar de dochter, kijkt

Zo stevig, het koord.... knip, moedermoord.

De moeder kijkt naar de dochter, prikt dan onverwacht in haar zij.

moeder Ouwe olifant.

dochter *schiet in de lach*

moeder Niet ik...

dochter Nee,
nee?

moeder Jij!

lacht, prikt
Olifant, olifant.

dochter Jij,
jij!
lacht, prikt terug

Ze lachen.

scène 2

We horen het heldere tikken van de vaderklok. De moeder hoort maar negeert, de dochter ervaart het als aangenaam. De moeder heeft twee advocaatjes ingeschonken. Ze slaat een bijbel open en prevelt een flard van een gebed. De dochter doet haar eigen gebed.

dochter Hhere,
geb.b.bedje,
dankke,
a.a.a.a.a.a.a.a.a.-

moeder Amén.

De moeder slaat met een klap de bijbel dicht. De vaderklok staakt zijn getik. De moeder en dochter lepelen de advocaat.

moeder Zie...

dochter *kijkt op van haar advocaatje*

moeder Zie ze spelen daar,
in het gras, dat o zo groen is.
Aan *die* kant van het glas.

De dochter kijkt en haalt haar neus op.

moeder Kijk je vaak naar de kinderen?

dochter Mmag...

moeder Tuurlijk, kijken mag.

dochter Hiefff.

moeder Lief ja, lief...

Gezond en sterk, met witte tanden,
gezond, op jonge benen, soepel,
hun elastieken kinderverl.

Zij wel...

dochter Hiefff.

moeder Ja, natuurlijk,

jij hebt ook een lief gebit.

dochter Hhhh.

moeder Die?
wijst naar de portretten

dochter D.d.d.
maakt duidelijk dat het over de moeder zelf gaat

moeder Ik? Haal maar niets in je hoofd, jij,
met complimenten, bak je niets.

De dochter pakt haar breiwerk, de moeder zucht, praat voor zich uit.

...En elke dag,
als de school uitkomt,
kijken wij, uit het raam...

Fietsbellen, wrang lawaai.

dochter *haalt haar neus op*

moeder Zo is het toch?
zucht
Vrolijkheid...

dochter *haalt haar neus op*

moeder Het werd voor mij een naar geluid,
van jaloezie en spijt.

dochter *haalt haar neus op*

moeder Tjah, och...

Jij zou maar zijn gevallen, op je knieën,
met die schoenen, veel te zwaar.

dochter *haalt haar neus op*

moeder Zo is het toch..?

dochter *ziet iets buiten, lacht of zwaait.*

moeder Haal maar geen muizenissen in je hoofd, jij ui.
Niet voor morgen,
ook niet voor vandaag.

Dan zwiept het hoofd van de vader uit zijn klok.

vader in klok Koekkoek! Koekkoek!

dochter Pap!

moeder Dicht, ui.
En breek jij mij niet open over appels, en hun lot...

dochter O-o.
laat een steek vallen

moeder ...En hoe ze vallen, uit een zieke boom,
kapot -wijst-
meestal rot.

dochter O-o, o-o, o-o!

moeder Precies!
En wie dáárvoor dan moet zorgen.

De dochter laat steeds meer steken vallen: “ o-o, o-o, o-o, o-o, o-o.” De vaderklok begint gehaast te tikken.

dochter Hhhhh hh.
(helpen)

moeder Wat...?

dochter Hhhhh hh hhe.

vader in klok Koekkoek! Koekkoek!

moeder Jij, hij? Een samenspan?
Nou? Nou?
Samen sjeesje rijden, tegen mij?

Het hoofd van de vader schaterlacht en zwiept in en uit de klok. De moeder rent door de ruimte, patronen van oneindigheid. Dan stopt ze voor de vaderklok; gehaast schiet het hoofd naar binnen. De moeder mompelt “schoft.” Het tikken stopt. Als de moeder zich realiseert dat de dochter bezig is te hyperventileren loopt ze op de dochter toe en gaat pal voor haar staan.

moeder Wat. Aandacht?

Is het dat?

dochter *welhaast stikkend*
B.

moeder B.
Blaren?
Wacht... *-denkt na-*

Baren?!
Wéér dat rotstation,
honderd en één keer gepasseerd?

De dochter wil de kamer uitlopen.

moeder Houd op jij met die waan,
van hoe de kip komt aan zijn ei!

dochter B.b.b.b.b.

moeder Dicht, jij,
en gauw!

dochter *maait met haar armen.*
B.b.b. uiten!

moeder En zo zeer zeker niet, mevrouw.

De moeder vist een plastic zak uit haar schortzak en trekt die bliksemsnel over het hoofd van de dochter.

schamper
Buiten? jij...
Niet, nooit, zonder mij.

De dochter kalmeert, de moeder ook.

moeder Gewoon doorgaan, zo ja,
ademhalen.

In-uit, in-uit...zolang het gaat.
kijkt angstig omhoog

scène 3

De dochter, hersteld, gaat weer zitten. De moeder pakt het breiwerk op, ze probeert de gevallen steken op te halen. Het duurt voor ze weer praten.

moeder Zei ik het al?

dochter *kijkt koppig naar buiten*

moeder Vertelde ik al, wat ik gelezen heb,
aan jou,
vandaag?
Nee?

dochter *kijkt koppig naar buiten*

moeder ‘t ging over kindvrouwtjes in Afrika,
Afrika, je weet wel,
waar de Afrikaantjes wonen.

Hebbus!

De moeder heeft alle gevallen steken opgeraapt, ze heft triomfantelijk het breiwerk in de lucht en breid dan vlot een stukje verder.

Ze worden uitgehuwelijkt,
en moeten dan al baren,
als ze elf zijn, twaalf soms,
verwoest, alles kapot,
daar,
het kinderhoofd maakt één groot gat,
van de deuren,
voor liefde, urine, kak,
ze laten ze liggen,
na de doorbraak,
worden niet schoongemaakt of opgeraapt, of...

De dochter wijst naar haar klompschoenen die naast haar stoel staan.

dochter A.a.a. (aan)?

moeder Onrechtvaardig?
zo is de natuur, hard.

K.k. kinderkop,

en de onderboel zegt, plop!

dochter *zwijgt*

moeder Vliegen?
daar moet je niet aan denken, nee.

dochter Mm mm.

moeder Aan vliegen moet je niet denken nee.

Hoe dat daar natuurlijk zitten gaat,
en zich niet meer, nooit meer,
laat verjagen.

dochter *zwijgt*

moeder Wat?
het kind?
hoe het daarmee verder gaat?

dochter Hieff.

moeder Lief, ja, lief,
kindertjes zijn lief,
meestal,
als het om een eerste indruk gaat.

dochter *kijkt naar de portretten*

moeder Wie, zij?
Jij?

dochter *zucht, snuift*

moeder Misschien, als het sterk genoeg is, wie weet,
wordt het opgeraapt, het kind,
als het schreeuwt, door merg en been,
en de vliegen van zich af slaat.
geeft een zakdoek

dochter B.b.buiten.

moeder Er zijn plekken,
op den aard,
waar wat zwak is,
bij het vuil gaat.
Zo is dat nu eenmaal.

dochter Mmag?

moeder En misschien ook,
wordt het,
afgemaakt...

dochter B.b.braaaff.

moeder Is het niet kort, *nadat* het werd geboren,
dan toch bijna zeker,
als de moeder het alleen laat,
en het zwerven moet...

dochter Mmoe?

moeder Zonder eten, huisraad...
Voetjes op een doornig pad,
schaduwen likken tongen, zwart.

Maar ik-
Een en een is...

dochter Nnn nnn-
(nee)

moeder Negen? Ui!
Je geeft, geeft én geeft,
maar wat je terug krijgt...

rilt
Tocht...

dochter Mmmoe, mmag?

Moeder Pats!
-slaat vlieg-
Wat? Buiten?

dochter Jjjjjjjjjjjjjj-

moeder Moet ik alles twee keer zeggen?
is het zo'n dag vandaag?

dochter *zacht, tot zichzelf*
Ja...ja.

moeder Misschien morgen,
nu, TE LAAT.

ze verlaat haastig de ruimte, mompelt
Je schenkt liefde, ja,

maar wat je terug krijgt...
onverdunde haat.

scène 4

De dochter gaat staan, ze kijkt naar buiten. Dan drukt ze haar lichaam plat tegen het koele glas. Dat duurt even. Vervolgens controleert ze verschillende plekken in de ruimte; of de door haar verstopte voorwerpen nog steeds op hun plek staan. Ze trekt twee koffers te voorschijn. Uit een van de koffers pakt ze een opgevouwen pagina afkomstig uit een tijdschrift. Ze vouwt het open en drukt het tegen haar hart en lippen. We horen de moeder vanuit het aangrenzende vertrek. Gehaast duwt de dochter de koffers terug op hun plaats.

moeder Wat zou je er van zeggen als we *morgen* uit wandelen gaan,
tot het viaduct en terug,
kijken,
naar de auto's, die gaan...
Bergen op Zoom, Duitsland, Frankrijk, Breda, Appelscha.

Kleuren, tellen,
ogen dicht...

Je mag je nieuwe schoenen aan,
ja die, die we voor jou lieten maken,
speciaal.

Wit stralende stiksels,
ook jij, gaat mee, met de tijd,
mijn mooie, lieve meid.

De moeder komt binnen.

Is dat een goed idee?

geeft haar iets, een chocolaatje
Zo, opperdepopperdepop,
schrokop!

Stilte, de dochter kijkt gespannen naar de moeder.

moeder Wat? Wat is dat?
ziet het plaatje

dochter *haalt haar neus op*

moeder Hoe kom je daar aan?

dochter W.w.w.w.

moeder Wehkamp?
dochter Wwww.
moeder De wehkamp?
uit de tijdschriftenmap?
dochter W.w.w.
moeder Heb jij dat al die tijd bewaard?
Waar?

De dochter wijst naar haar onderbroek, snuift.

Ooooo.
dochter Jja!
moeder Hier.
pakt het plaatje af, bekijkt het
Haal toch niks in je hoofd, kijk,
kijk, tssss,
-stiekem onder de indruk -
nah!
dochter *zwijgt*
moeder Appelschip.... jij,
ik.
dochter *snuift*
moeder Jij moet zo helemaal niet denken.
dochter *wil iets zeggen*
moeder Jij, jij-
tikt driftig tegen haar hoofd
Brei,
Brei,
brei.

De moeder gooit het plaatje op de grond, vertrapt het en rent weg. Dan krijgt ze een pijnscheut en grijpt naar haar buik. Stille, ze hijgt. De dochter kijkt naar de moeder.

moeder Kijk, zie,
kijk en onthoud goed,
wat een baby met je doet.

dochter Ppp pijnn?

De moeder strompelt naar het keukenblok. Alle klokken tikken nu zacht en steken hun kopje naar buiten.

moeder *tot klokken*
Haastige spoed is zelden goed!

tot dochter
Waterhoofd,
meloen, jij.

De klokken zwijgen.

zij is naar...
slikt, ontroerd

dochter Am-me-ri-ka!

moeder Amerika...?

De dochter verstoppt zich, ze giebelt; je ziet dat ze dit spel vaak spelen. De moeder staart in de verte, dat duurt.

dochter Moe?

moeder *dikke keel*
Blijf zitten waar je zit,
en verroer je niet...

De moeder huilt geluidloos. De dochter kan de spanning niet langer aan en springt op.

dochter Een, twee, drie-
ik kom!

Mmoe?

De moeder ademt zwaar, ze heeft zichtbaar pijn.

dochter Mmoe?!
g ggaat ut, mm mm mmoe?

De vader steekt zijn kop buiten zijn klok.

vader in klok Amerika?

dochter Pap?

vader in klok Listen...

Het is zwart-wit,
en maakt géén geluid.
Nou?

De moeder zucht.

vader in klok Een nest vol stomme koeien!
lacht

De moeder oogt verslagen. De vader keert terug in zijn huis.

dochter Hè?
Pap?

vader in klok See you later alligator!

scène 6

De moeder staat op, ze draait alle portretten weer terug, alleen dat van de vader laat ze omgekeerd hangen.

moeder Lief, liever, liefst,
aller, aller, áller ...

bij het portret van de dochter blijft ze staan

Ja. Ook jij,
de laatste.
Mijn nummer zeven.
zucht

Maar zo lelijk,
en verformfaaid...

De dochter breit.

Zo klein,
teer,
zoals je daar voor me lag...

Ik vroeg me af...

dochter *haalt haar neus op*

moeder God, is dit een mens,
God?

dochter Jjah.

moeder Leugenaar!
prikt in haar zij, lacht

Pas later begreep ik,
hoe jij...

dochter *fronst*

moeder *maakt ondertussen de dochter haar neus schoon*
Een kans op schone handen,
verlossing,
juk, engel,
hoe jij, twee vliegen,
in één harde klap was...

dochter B. bingo!
lacht

moeder Maar hij...

De moeder kijkt naar de klok, de dochter zucht en schudt geërgerd haar hoofd.

moeder Is dit een bekentenis?
Zal ik doorgaan?

De dochter duwt haar bril nog verder op haar neus en tuurt geforceerd naar buiten.

moeder Wat. Vies? Je bril?

dochter Nnn nnn (nee)

moeder Zo je wilt...
geef maar.

De moeder neemt de bril, de dochter ziet nu nog maar weinig.

moeder Hij kweelde... 'vandaag geen vis,'
toen hij jou in je naakte, armzaligheid zag.
En hij maakte rechts, omkeert...

Toen hij je schrale huid, je vreemde mond,
jouw babyboksersneusje zag.

dochter *tot klok, tastend*
Pap?

Vader in klok hoest.

dochter Pap?

Vader in klok hoest. Met de punt van haar rok poetst de moeder geroutineerd de brillenglazen.

moeder Hij zei dat ik,

oorzaak, gevolg,
én blokkade was...

mompelt
Wie zonder zonde is...
die werpe.

De vader hoest en hoest en hoest.

moeder Nog een bekentenis...?

dochter Pap? Pap?

De vader in de klok hoest, bijna stikkend, en neemt een slokje water. De moeder gaat dramatisch staan, wankelend van pijn.

moeder Kijk, ik moet het zeggen,
dit, hoe,
-slikt-
ik probeerde je te smoren, toen je,
piep, nog,
hier -wijst op haar buik- zat.

Zo bang,
wij,
hij, ik.

De vader hoest en hoest en hoest.

tot klok
Vandaag geen vis...
zei ik.

De vader hoest.

Tegen wil en dank,
zeven keer,
naar binnen gemarcheerd.

mompelt
En je dan uit de voeten maken...

Vergiffenis...?

De vader in de klok kucht een beetje.

houdt wanhopig haar buik vast, huilend
Heb ik toen iets in jou gebroken?
ergens iets geknapt...

De moeder sluit haar ogen.

Zoals wij ook vergeven, onze schuldenaren...

't Moet eraf.
O gottegot,
al die viezigheid.

pijnscheut, omhoog
Watèèèr!
Watèèèr!

Opnieuw en opnieuw en opnieuw.
Watèèèr!

De vader trekt zich mompelend terug in zijn klok.

moeder Helemaal niets, schoon meer ...
helemaal niets over meer.

dochter Mmoe?

moeder Verzakt, verzwakt,
binnenstebuiten, gekakt,
ik-

dochter Mmoe?

moeder Wat?!

De moeder herstelt, welhaast vrolijk:

moeder Tik-tok,
tik-tok,

rikketikketok,
rikketikkekllok.

Even komen alle hoofdjes naar buiten, de klokken tikken.

moeder *uitval*
Houd jullie kop!

De hoofdjes trekken zich terug, de klokken zwijgen.

scène 7

De moeder gaat zitten en zingt. De dochter vergeet dat ze geen bril op heeft, geniet.

moeder *zingt*
Osewiesewose,
wiese, walla christalla, chris,
osewiesewose wise,
wies wies wies wies.

Dat zingen ze, ergens,
ver weg...
kijkt omhoog

dochter A.a.a. afri ka?

moeder *zingt*
Osewiesewose...

De moeder sluit de ogen van de dochter.

Kijk...

dochter *fronst*

moeder Daar gaat de ijsboer met zijn kar...

dochter *lacht*
Jja?

moeder Aardbei, chocolade, vanille, pistache.

dochter *wiegt, geniet, lacht*

moeder Hij zwaait!

dochter Hoi!

moeder Hij lacht.

dochter Dag!

moeder Niet gemaakt voor deze wereld...

dochter Hè?

moeder Schat.

Slagroom, wafels, saus erbij...?

dochter Likke?
wiegt, geniet

moeder Straks.

dochter Ikke?
wiegt, geniet

Chhchhch.

moeder Pas op!

dochter Wwat?

moeder Straks zit het in je haren!

dochter Ch. chhch?

moeder Chocolade.

dochter P.p.p.

moeder Pistache?
Luister je?

dochter Jja.

moeder Wat zou je doen,
als ik weg,
en jij hier,
in je eentje was...?

De dochter denkt na, stilte.

dochter B.b.boerenjongens.

moeder Wat?
Rum rozijnen, Malaga?

dochter *zingt*
Oooverall,
overall.

moeder Laat dat!

dochter *lacht, zingt*

Wwaar de mmeisjess zijn-
daa iss-hhet-balllllll!

tilt haar borsten op
Ho-hhop!

De moeder schiet in de lach, de dochter lacht. "Koek-koek," zegt de vader in zijn klok, ook hij lacht. De moeder krijgt een pijscheut.

vader in klok Ie-wie-wij is eerlijk...?

De moeder veert op, maar zakt van pijn weer in elkaar. De vaderklok trekt zijn kop snel naar binnen.

moeder Weg?

dochter Mmoe?

moeder Koekoek!

scène 8

De moeder trekt gehaast een lade uit de tafel en pakt een vier- op- een- rij- spel, een reuzenformaat voor blinden. Fanatiek, met hoge noodzaak, dobbelt ze dan met haar dobbelstenen en maakt kloppende rijtjes: "rijtjes maken, rijtjes maken."

De dochter speelt ook maar doet maar wat, op de tast want zonder bril. De vaderklok tikt.

moeder Neem, pak,
 het besluit,
 erin,
 of eruit.

Wie legt het loodje in het bootje.

dochter M.m.moe?
wil haar bril terug, snuift

moeder Rommeldebom,
 rommeldetrom.

Ga, en kijk niet om.
gooit een zakdoek

dochter Mmmoe?

moeder Vertelde ik het al,
 aan jou?
 Wat ik zag, ooit,
 van die big,
 die door tien zuig'lingbiggen werd achterna gezeten?

dochter B.b.b.
 (bril)

moeder Hoe die rende, hoe *die* rende....

tot iets wat alleen zij ziet
Ga weg,
stop dat gelijk,
aan mijn lijf geen infantielendans,
dacht ik,
en ook geen polonaise.
En over de doden niets dan goeds...oké?

dochter Mmmoe?

moeder *tot zichzelf*
...leeg gebaard, schurftig zwaard...

dochter B.b.b.

moeder B.b. Wat.

dochter B. b.

moeder Baren?
Braken?
Heimelijk be-drog?
Nou?!

dochter Brrrrrrrrrrrrrrr.

moeder B.b.b. brrril? Ha!
trekt razendsnel de plastic zak over het hoofd van de dochter heen

Vertel jij eerst maar wat je zag,
leugenaar,
die ene dag,
van groen, en schuim, en pierlala,
voordat hij lag, daar, strak.
En wat jij ziet, zag, als je niet kijkt,
maar wel door kieren staat te gluren.
Ik ben dat niet vergeten,
zoals ik niets vergat,
ook niet *hoe* het was,
toen jij, hier,
in me zat,
en hoe mijn hele mikmak,
toen, daar onder,
is bezweken.

De vaderklok zwijgt. De dochter trekt koppig haar hoofd vanonder de zak en loopt naar het portret van de vader toe, ze draait het terug.

vader in klok Koekoek.

moeder Ie wie wij is eerlijk?

Pats!
-*slaat een vlieg*-
Nee, niets dan goeds.

Een, twee, drie, vier, vijf, zes... zeven?
waar zijn ze gebleven?

De moeder gooit met de dobbelstenen.

Ik win, ik win,
altijd!
Zeven op rij,
zeven op rij.
En wie het laatst lacht, lacht het langste,
denk jij.
Hopla!

Helemaal zo gek nog niet.

De moeder gooit de bril naar de dochter die hem vangt en opzet. De dochter ziet nu helemaal niets meer, de glazen zijn wit van het uitgesmeerde vet.

moeder Gewonnen!

ze draait de dochter rond als een 'blindeman'
Tonnetje-tonnetje-pierlalaa,
kies je yoghurt, kies je vla,
kies je aarde, hemel, hel,
als jij niet kiest, nu,
dan doet het tonnetje het wel...

Zwierewaaiezwaaie, daar ga je!

Als de dochter dan door de laatste ruk op de grond wordt geslingerd en op de tast weer overeind probeert te komen (een beeld? een kort clowns nummer?) lijkt de moeder ineens ontroerd.

Mijn grote, lieve meid.

dochter I.i.i.

moeder Ja, jij...
en ik,
wij.

Nog even, wachten,
het duister.
Kijk.

De moeder pakt de bril weer terug van de dochter en maakt, ter hoogte van de pupillen, een doorkijkgaatje in elk glas. De moeder zet de bril weer terug.

moeder Zo, kun je zien?

dochter *knikt, lacht.*

moeder Mooi?

dochter Mmmooi!
glimlacht

moeder Ja, de wereld...
En het wordt alleen maar beter.

dochter Ooo jjah?

moeder Zolang wij....

dochter Sssssssssss-

moeder (s) amen.
Zoals het klokje thuis tikt...tik-tok.

dochter *kijkt omhoog, pakt de hand van de moeder*

moeder Wat?

dochter *wijst omhoog*

moeder Mooier?

dochter Nnnog.

moeder Misschien,
we zullen zien.

scène 9

De moeder loopt naar het keukenblok en haalt een komkommer. Ze ontdoet hem van zijn schil. Dan hinkelt/huppelt ze terug en zet zich bij de dochter aan tafel.

moeder Zou de poort nog op een kier staan? Daar.
 wijst omhoog

Hink-stap-sprong,
hoe mijn leven ooit begon...

Hoor, hoe het donker nadert,
met schreden ras, en fel.
Hink-stap-sprong...

Ben ik bang?
ik-
Ogen dicht...
hink-stap-sprong.

dochter Mmmoe?
 H.h.helpe.

moeder Zie je die schaduw daar, die langs mijn kuiten likt?
 Tik-tok.
 Tok-tik.

zingt
Van je ras, ras, ras, op de waterplas,
niemand kon hun zeggen waar hun moeder was.

zucht
Oh vadertje tijd...

De moeder plaatst de rasp en de komkommer in de handen van de dochter. De dochter raspt, ze zet veel kracht maar er komt nauwelijks schaafsel doorheen. Misschien horen we op de achtergrond de vader zingen: "Zes kleine eendjes met rode teentjes, zochten naar hun mammie op de waterplas, van je ras, ras, ras, op de waterplas, niemand kon hun zeggen waar hun mammie was..." De moeder praat door (eventueel dus over het zachte gezang van de vader heen).

moeder Hij zei vandaag geen vis,
 toen hij jou zag...

Dicht,
doe die deur dicht,
zei ik,

want de tocht woei om mijn nek,
en de haat...

Hij ging, weg,
maar kwam terug.
Verwoest, hij,
toen.
Daarna,
jij, ik.

De dochter gaapt.

In, op, door me heen,
mijn nachtpon omhoog,
vandaag geen vis...
mompelde ik.

Ik dacht, dat ik,
rot,
en vol van schuld,
en dat dáárom hij het recht had,
om-

Om breinaalden, sop,
en nog zo wat gedachten...
slikt

Het eventuele gezang sterft af.

Zei ik dat al?

Van sop, breinaald,
en van vallen van een trap?
Keer op keer.

De dochter knikt.

moeder *tot zichzelf*
Of heb ik het alleen gedacht...?

Rot tocht...
en toen kwam de haat.

De moeder kijkt even naar het portret van de vader, de dochter gaapt.

Zo ging het toch...?

Ik raak de draad...
oei, steeds meer,
alles, kwijt...
En waar is de moraal?

kijkt om zich heen, huivert
Zij...
hij...
wij.... jij en ik-

Wie een kuil graaft-
Kijk uit!

De dochter snijdt zich bijna.

Jij, ik.
En maar falen, falen, falen,
niets van schone handen, ik.

In het zweet des aanschijns...

De dochter snijdt zich weer bijna.

Je breit,
raakt verstrikt,
rikketikketik...

Hemel, vagevuur, of hel...
de tijd gaat snel.

Jij, ik.

De moeder slaat krachtig haar handen in elkaar. De dochter kijkt de moeder indringend aan, de moeder slikt.

Ja, ik neem je mee, kind,
over stenen,
naar omlaag...

De dochter wendt haar hoofd af.

En wie weet,
dat de liftdeur, dan toch nog open gaat?

Door jou en je gevleugelte?

slikt
Het waait te woest, voor jou alleen...

De dochter haalt driftig haar neus op.

Bid ik?

De dochter haalt driftig haar neus op.

Geven-nemen, nemen-geven...tjah.

Al mijn porselein,
vol naden, bruin,
gevuld met lijm.

Kijk, omdat jij,
vast gezeten hebt, aan mij,
wil dat daarom nog niet zeggen,
dat je elk potje maar kunt breken,
van mij, in mij.

Pats!
-slaat vlieg-

Ik raak de tel kwijt...

De klok van de vader tikt. De moeder wijst naar de komkommer.

Je moet duwen,
doorduwen,
als je wilt dat iets er *door* gaat,
moet je-

plots fel tot de vaderklok
Houd op jij, met dat tikken,

met dat likken langs mijn vel!

De moeder rukt de komkommer en de rasp uit de dochter haar handen. De dochter schaaft zich en bloed. De moeder maakt de raspklus in een handomdraai af. Het tikken van de vaderklok verhevig even en zwijgt dan.

dochter B.b.b.b.

moeder Ja, boerenjongens,
die maken bloed.
DAAR.
wijst naar het kruis van de dochter

Niet ik...

De moeder pakt een toiletrol. Ze wikkelt deze om de dochter, ze begint met de handen maar pakt dan het hele meisje in. Een grotesk beeld.

Steeds weer,
steeds meer,
maar ik zal stelpen waar ik stelpen kan,
helpen waar ik helpen kan.
Daarom.

Shhhh, niet bang zijn....

De moeder loopt naar het keukenblok met de komkommerrasp etc. De dochter is helemaal ingepakt; alleen een kleine opening voor de mond is open gelaten.

dochter *gedempt*
Mmmoe?

moeder *fel*
En denk nu maar niet,
dat je naar buiten gaat,
jij,
je hebt er wéér niets van gebakken.

Geen vis, geen vis.
En wie een kuil graaft voor een ander...
nou?
precies!

Heb jij er NOG niets van begrepen?

Volkomen kierewiet...

scène 10

De moeder loopt toe op de dochter, de laatste is nog steeds ingepakt. De moeder huivert, tocht.

moeder Zo, daar staan we dan, wij,
wachtend,
op de tijd.
Die gaat, met jou,
altijd trage passen traag,
hoe alles altijd bij jou gaat.
huivert

Kun je ademen?

*De dochter knikt, stilte. 'Koek-koek' zegt dan de klok van de vader.
Gaandeweg de scène pelt de moeder misschien het papier van de dochter af.*

moeder Luister.

heel gefocust, fluisterend
Klopt het,
dat ik in het donker,
jouw twee ogen zag? Toen,
twee scheve strepen licht,
die door de deurtje,
naar me staarden?

dochter *zwijgt*

moeder Dicht, zei ik, dicht...
de deur,
niet je hart.

Werd je koud van wat je zag?

dochter *huilt, nauwelijks geluid*

moeder Ben je me toen gaan haten?
je plan gaan maken?

De moeder huivert pakt een van de koffers die verstopt liggen in de ruimte.

dochter *paniek*
Mmoe?

moeder Kijk. Is die van jou?
opent de koffer, kleren van de dochter

De tocht die ik voel, altijd hier,
en ook rondom mijn nek.

Hij, ik,
maar ook dit,
-tikt tegen de koffer-
het heeft met liefde niks te maken.

dochter *wil haar moeder aanraken*
Zz zzo a als wij o o ook vvergevvven-?

moeder *wuift dochter weg en pakt nog een koffer*
Is deze ook van jou?

dochter *in tranen*
W.w.wat u n.niett w.wil datt u ggeschschiecht,
d.d.d.oe d.d.dat o.o.o.ook,
eenn annnderr nnnnnniet.

moeder Nee, precies!
beent weg

scène 11

Stilte. De dochter, bijna uitgepakt, is op de grond gaan zitten. Ze bidt, wiegt, een zacht gemompel. De moeder strooit grote hoeveelheden gif (ratten/muizenkorrels) door het eten, ze is aan het koken.

moeder Een toeval, beweerden ze,
zij, van daar.
-gebaart naar buiten-
Weet je nog?

Stiekem dachten ze iets anders,
maar niemand, durfde...tja,
mededogen?
als ze ons zagen,
aan de tafel,
zwart,
jouw jurk,
die begraven dag.

Het sneeuwde... toch?

Angst, waarschijnlijk,
dat wij, jij,
hen zouden besmetten,
dat jouw ziekte, op hún kinderen,
over zou slaan...
Zij die fietsen, daar,
én bellen.
Wrang lawaai...

Dus... een toeval,
werd bedacht,
voor hem.
-kijkt naar vaders portret-
Niet om jou,
mij,
maar om zichzelf te sparen.

De dochter bidt, onverstaanbaar en bezwerend. Een giftige wolk, of groenig schuim, stijgt op uit het keukenblok.

moeder Jij, ik,
het raam...

Ik weet wel dat het stil is, was,
nadat hij,

blies,
zijn allerlaatste adem,
in-uit,
dicht.
knikt naar het portret van de vader

Kijk, dat daarna,
de anderen,
-kijkt/gebaart naar de andere portretten-
hier niet meer kwamen...

- dochter** *biddend*
A.a. annetje, M.m.marrietje, Jjose, I i izaak, Jjo hann, Sssimonn, K.k.k.
- moeder** Ik heb mijn best gedaan....
- dochter** K.k.k.kees.
- moeder** Voor jou, voor hem, voor hen....
- dochter** E.e.e.enn ookkk-
- moeder** Ik had toch niemand iets misdaan?
- dochter** O. o. ooonze vaderr.
- moeder** Eén met teveel aan huid gebaard.
- dochter** A.a. annetje...
- moeder** Stank-voor-dank.
- moeder** M.m.marrhietje, Jjose.
- moeder** Zeven maal gepaard, gebaard,
en uitgescheurd...
- moeder** I i izaak, Jjo hann.
- moeder** Kon ik het helpen?
- dochter** I i izaak, Jjo hann, Sssimonn, Kkkk. keess
- moeder** Kon ik het helpen?
Dat zij *-portretten-* gingen,
toen hij,
ja, allemaal,
en die van buiten,
die hier ook niet meer kwamen.

moeder *huilt*
Wat is wat?

vader in klok Excuse me, need a hand?

Stilte. Ook de klok kucht en zwijgt. Na een tijdje kijkt de moeder weer naar de dochter, wol in de hand.

moeder Was het een sjaal?
een laken?

Ik kon er echt niets meer van maken...

dochter Pap?

moeder *zucht*
Al die gaten...

scène 12

De dochter staat op, beslist. Uit de pannen in het keukenblok rijst nog steeds een groene damp en/of schuim, het 'stroomt' nu ook de vloer op.

moeder Wat doe je?

De dochter blijft staan.

't Is nog geen tijd voor het avondeten...
't is nog niet gaar.

De dochter kijkt de moeder aan.

Ik heb van jou nooit iets begrepen,
blijf staan!
Je zou maar schrikken, onnodig,
en je zou het wéér niet lusten.

De dochter blijft staan.

Kijk, lust jij het graag,
eet je teveel,
en moet je kotsen.
Vind je het vies, of raar,
dan draait daarom je maag.
NOOIT NORMAAL.

Maar vanavond....een bescheiden feestmaal.

De dochter blijft staan.

moeder Wat sta je daar naar mij te kijken,
jij, niet ik,
bent het,
die nagewezen wordt.
Waar je ook gaat.

dochter G.g. ggaaa?
Gggaat?
Gggggaan?

moeder In godsnaam...
pijnscheut

Jij met je babykop, altijd,
dwars,
overall doorheen.
Jouw lot, mijn lot, één.
Sinds jij mij hebt verwoest.

zacht
Soms lijkt jij net een beest,
een koe,
die naar de slachtbank wordt gebracht.

dochter *bidt de namen*
A.a. aneje, M.m.marrhieke, Jjose, I i izaak, Jjo hann, Sssimonn, K.k.k.

moeder Pats!
-ze slaat een vlieg dood-
Leugenaar!

Schaamteloos onwetend,
van paren én baren, jij.
We gaan zo eten...

Dan laat de dochter alles los en plast; de urine klettert en spettert (beeldassociatie met baren).

moeder Maar, wat krijgen we nou?

dochter Aaaaaaaaaaaaaaaah.

moeder Wacht, blijf staan,
een dweil?

De moeder rent naar het keukenblok. De dochter staat als een vogelverschrikker, stijf, armen en benen wijd, in de plas vocht, in het groene schuim. Ze raakt steeds meer in paniek.

dochter Mam?
mam,
mam,
mam?
mam,
maaaaaaaaaaaaaaam!

De dochter hyperventileert. Alle koekoeksklokken beginnen te tikken, snel, steeds sneller. Dan stilte, abrupt.

scène 13

Lichtverandering, de ruimte lijkt helderder dan voorheen. Wellicht is deze ook met trekkers schoongemaakt. Alle klokken zijn stil. Er komt geen schuim meer uit de keuken. De moeder komt op met een handdoek, onderbroek, spons, en een teil met klotsend water. De moeder draagt halfhoge, witte kaplaarsjes.

moeder He, he, he,
ho, ho, ho,
ik ben het,
hallo, hallo.

Zo.

dochter Mmm.

moeder Mmm,
vuil?

Hier,
goed zo,
water,
ik zal wassen,
goed, goed,
schoon,
jaja,
hier is mama.

Hi ha ho,
poetsen doe je zo!

dochter *lacht*

moeder Zooo ja,
zooo ja.

De dochter wordt weer rustig. De moeder helpt haar uit de natte onderbroek, liefdevol helpt ze haar dochter voorover te buigen. De dochter, comfortabel -ze is het blijkbaar gewend-, steunt op haar handen die ze daartoe boven haar knieën heeft geplaatst.

Zo, zo moet je even blijven staan,
wachten,
ik kom eraan.

De moeder rent naar het keukenblok. Terwijl ze praat zien we haar onthand, nerveus, wat naar de pannen staren en zo nu en dan wat in het eten roeren.

Hoor eens, je moet weten dat ik pijn heb,
en dat, God of de duivel,
mij niet met rust meer willen laten...
slikt

dochter *wil iets zeggen*

moeder *gebaart de dochter haar mond te sluiten*
Ik heb gevraagd,
gesmeekt, gebeden,
of ze niet kunnen wachten, tot jij, ik,
met grijze haren...
Maar 't zijn geen circusdirecteuren.
Die witte paarden springen laten,
als schuimkoppen op zee.
Zij die regeren over ons leven.
En ook die vallen, breken,
op den akelige duur,
hun dikke, mooi gewelfde nek.

Dus...
slikt

Wat een tocht...
koude wereld.

dochter Mmam?

moeder Dicht, dicht, dicht...
Maar denk ik open,
denk jij dicht,
denk ik dicht, denk jij, tjah,
dus denk ik,
komt van, komt van, komt van.
En, een goeie organisatie,
is half zo zwaar nog niet,
dus, bedenk je een knap plan,
zodat je zit,
wacht en klaar bent,
als de klopp klinkt op jouw deur...

dochter *onverwacht bozig, driftig snuivend*
Mmm moe!
www wachtte!

moeder Wat een tranendal...

De moeder loopt toe op de dochter. De dochter probeert zich dan onverwachts aan de moeder vast te klampen, beiden raken even bijna uit balans: een schrijnend grotesk beeld. Gedurende onderstaande tekst sponst de moeder de dochter schoon met warm water. De dochter geniet.

't Is alleen, dat je moet weten,
dat,
op mijn manier,
ik-

Je verstaat me toch wel?

Ooo, goed dan!

De moeder geeft een vlugge, krampachtige kus op de blote benen van de dochter.

Zo, schoon weer,
klaar.

dochter *snuffelt, beaamt*
Afff drogen?

moeder O ja, afdrogen ja,
ik zou het bijna zijn vergeten.

De moeder wrijft de dochter droog en trekt haar een schone onderbroek aan.

moeder Kom,
gaan we samen het eten halen,
dat is nu ook wel klaar.

dochter K.k. klaar.

moeder We maken vandaag iets heel bijzonders.

De moeder en de dochter halen samen de pannen en dekken de tafel. Mooi, met kaarsen etc. De moeder zet de dochter een feesthoed/iets feestelijks op.

dochter Gewwwoon! a. a. all gekk gggennnoeg,
ikke!
lacht

scène 14

Moeder en dochter zijn uitgegeten, sfeerverandering (voorportaal van de dood?). Na een korte stilte.

- moeder** Als je nu zou kunnen kiezen...
waar zou je heen gaan?
- dochter** D.d. daar?
wijst naar buiten
- moeder** Ik ging bijvoorbeeld naar de duinen,
Egmond aan zee,
dat zeg ik, zomaar.

Ben er nog nooit geweest.
- dochter** *lacht*
b.b. bakkerrr.
- moeder** Jij zou kiezen voor, de bakker?
- dochter** *lacht*
Ll lekkerrr.
- moeder** Taart en koek?
vreetzak!
- dochter** Nnn nn nnee!
giert van de lach
- moeder** Wat!
- dochter** *lacht*
Llleo!
- moeder** Wat!
Leo?
- dochter** Jjjja!
- moeder** De zoon van de bakker?
oooo, jij,
als je 't maar laat!
- dochter** B.bb.babby's mmake!
- moeder** Oooo.

dochter Ja!

moeder Laat dat,
laat dat!
lacht, onhandig

Als de vergiftiging dan bij de moeder toeslaat, houdt de dochter haar hand vast.

moeder *stervend, een onderdrukt vloeken*
Hhotje, hotje,
hhotje,
hhotje-knol!

mmmmm

Dicht, dicht,
ik laat je niet,
ik laat je.

Dochter *streelt haar moeders wangen, haren*
Dag mam.

Moeder Niet jij,
niet op straat!
blaast haar laatste adem uit, sterft

De dochter sluit de ogen van de moeder en zet haar comfortabel in de stoel. Dan wappert ze, met gesloten ogen, haar armen. Alsof ze in staat is de moeder zo naar de hemel, de lucht in, te dirigeren.

Dochter Daggg,
ddag hieve mamm.

ze bidt
H.h.hhere gebeddje,
vvleughels ook v v voo mmoederrr,
rroekoe...
rroekoe...

E.e.en, dd dat a.a.a.aales m.mmij mmmaarr a.aanrakennn mmmag!
a.amenn.

Dan pakt ze de koffers. Ook pakt ze een landkaart en een jas die ook ergens verstopt liggen in de ruimte. Dan trekt ze een laag kleding uit, doet haar schoenen aan en gaat.

D.dag. A. annetje, M.m.marrhietje, Jjose, I i izaak, Jjo hann, Sssimonn, Kkk.
keess,
haalt adem

D. dagg mam
d.dag pap.

*De kopjes komen allemaal naar buiten, ze lichten op. Misschien blazen ze op feesttoeters,
lachen en zwaaien. De dochter haalt nog een keer stevig haar neus op en trekt dan de deur
achter zich dicht.*

einde